

Izhaja ob 4 zjutraj.

Štane celoletno . 180 K

mesечно . 15

za zased. ozemlje 300

za inozemstvo 40

Oglasi za vsak mm višine

stolpca (58 mm) 2 K

mal. oglasi do 30 mm

stolpca (58 mm) 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/2

Telefon št. 72

Upravišništvo:

Sodna ulica št. 6

Telefon št. 36

Račun kr. pošt. ček. urada

šte. 11.843

Pogodba z Italijo podpisana.

Santa Margherita, 12. nov. ob 15. uri. (Pos. por. Radio.) Ob 11. uri dopoldne se je danes pričela zadnja odločilna seja obeh delegacij. Udeležili so se je tudi obojestranski eksperti. Trajala je do 3. ure popoldne. Na seji je bil dosežen popoln sporazum v vseh točkah. Italijani so odstopili od svojih zahtev glede olokov pred Zadrom, ki ostanejo nam. Nam pripade tudi pristanišče Baroš pri Sušaku. Italijanom, ki ostanejo na jugoslovanskem področju je priznано pravo opcije za Italijo brez obvez, da se selijo iz naše države. Zasiurana jim je pravica uporabe njihovega jezika. Jugoslavija priznava ekonomska prava, ki so jih italijanski podaniki stekli v Dalmaciji in Črni gori od prejšnjih vlad.

Pogodba, katere tekst je sestavljen v italijanskem in našem jeziku, je bila popoldne podpisana.

Istočasno je bila podpisana posebna politična zavezniška konvencija med Jugoslavijo in Italijo.

Načelni pogodbi se pridružijo razne manjše konvencije ter trgovinski dogovor, ki bo izdelan po obojestranskih ekspertih prihodnje dni.

Delegacija je svoje delo dovršila.

Demokraciji ne priznavajo pogodbe.

Beograd, 12. nov. (Izv.) Z ozirom na žalostne vesti iz Sante Margherite se je danes sestal glavni odbor Demokratske zajednice pod predsedstvom mr. predsednika n. r. Ljube Davidovića. Zastopani so bili člani iz vseh jugoslovanskih pokrajin. Slovenski del JDS sta zastopala minist. Kukec in podpredsednik zbornice Ribnikar.

Debatu je trajala več ur. Vsi govorniki, med njimi tudi člani kabineta, so poudarjali, da so naši delegati, sdeči po časopisnih vesteh, prekoračili svojo pooblastilo in da je izguba Snežnika in železniške zveze Ljubljana Reka za nas absolutno neuprlijava in zato tak sporazum nemogoč. Minister dr. Kukec je predlagal, da naj Demokratska zajedni-

ca izjavi, da sporazuma z Italijo, ki ga je sklenila Vesničeva delegacija, ne prizna, ker delegacija za take sklepe ni imela pooblastila. Z ozirom na to, da vlada še do danes ni dobila od delegacije iz S. Margherite poročil, časopisne vesti pa tudi ne morejo služiti kot podlaga za dalekosežne zaključke, je bilo sklenjeno, da se debata preloži, dokler ne dobi vlada avtentičnega poročila.

V krogih demokratskih ministrov vlada zaradi postopanja delegacije na jadranski konferenci veliko vzne mirjenje. Obsoja se skrajno ostro ne pojmljivo postopanje jadranske gospe, ki ni smatrala potrebno, da bi obveščala vlado o razvoju pogajanj. Ministri so primorani črpati informacije iz časopisov.

Trumbičevi argumenti

Santa Margherita Ligure, 11. nov. ob 19. uri. (Pos.) Minister Trumbić je izjavil dopisniku londonske Morning-Poste: Naše žrtve, ki smo jih žrtvovali v sporazumu, so največje ga političnega in nacionalnega pomena. Italijanske zahteve so bile mnogo večje kakor smo pričakovali, one so mnogo težje nego one, ki jih je stavil svoječasno Sonnino. Mi smo morali sprejeti te zahteve, ker smo videli, da je italijanska vlada morala upoštevati javno mnenje in razpoloženje v zemlji. Bil je skrajni čas, da se reši to vprašanje z neposrednim sporazumom, da se ohranijo za bodočnost odnosi. Sporazum smo morali sprejeti, ker bi nam bil sicer diktiran mogoče še pod težjimi pogoji. Prepričan sem v dobre odnose je obeh držav, ker bosta sedaj mogli obe državi voditi politiko medsebojnega sporazuma, ki bo jamstvo miru v osrednji in vzhodni Evropi.

Noben ni hotel biti prvi.

Ljubljana, 12. novembra. Dopisni urad poroča preko Zagreba iz Sante Margherite: Naša delegacija se je posvetovala noč in dan, ali naj se sprejmejo italijanski pogoji. Noben delegat ni hotel prvi predlagati popuščanja. Nazadnje se je dvignil dr. Trumbić in izjavil: S težkim in kravim srcem moramo sprejeti italijanske predloge, da bi se rešila celota in dobile meje ter da se pomirimo s sosednjo veliko silo. Doktor Trumbićev predlog so takoj sprejeli Vesnić, Stojanović in Antonijević in tako je prišlo do sporazuma. Na predloži skupni seji delegatov, ki je trajala pet ur se je določila v glav-

Poziv JDS Korošču.

Ljubljana, 12. novembra. Načelstvo JDS je odposlalo danes sledečo brzojavko: Minister Korošec, zastopnik ministrskega predsednika, Beograd: „Z žalostjo in ogorčenjemujemo v poteku pogajanj v S. Margheriti. Po poročilih se zdi, da sta ministra Vesnić in Trumbić pristala, da bo Reka de facto italijanska in tudi njeno zaledje daleč preko Wilsonove linije italijansko. Proti tej sremoti, ki obenem pomeni ekonomsko smrt za Slovenijo in Hrvaško, najosrejšje protestiramo.

Obračamo Vašo pozornost na našo depešo ministrskemu predsedniku, s katero smo že v oktobru zahtevali, da se pogajanja z Italijo odložijo preko konstituant, kajti šele tedaj bo vlada legitimirana dajati trajno obvezno izjavo za naš narod.

Konstatiramo, da narodno predstavništvo ne ve nič o pooblastilu delegacije in o namenih vlade.

Zahtevamo da takoj ukažete delegaciji, naj ves rezultat pogajanj nemudoma predloži v sklepenje ministrskemu svetu, ki naj poprej zasliši vsaj zastopstvo klubov narodnega predstavništva ter v plenarni seji narodnega predstavništva poda poročilo o poteku in rezultatu pogajanj. Če to ne storite, pada odgovornost lično na Vas.

Izjavljamo naprej, da morajo vsi nacionalni elementi napeti vse sile, da se nikdar ne ratificira brez sodelovanja naroda zaključena sramotna pogodba.

Načelstvo JDS.

Triumf v Italiji.

Rim, 11. novembra. (Izv.) Jutranji listi prinašajo v naslovih preko cele strani veselo vest, da je bil med Italijo in Jugoslavijo dosežen sporazum. Vsi listi naglašajo, da so Italijani izvajali veliko diplomatsko zmago. Govori se, da so bili jugoslovanski delegati že v Beogradu oficijelno informirani o italijanskih zahtevah in da so torej vedeli, kaj jih čaka. Njihov prihod je bil torej že dobro znamenje. Jugoslovani so dosegli le neznatne korekture.

Kad 12. novembra. (Izv.) Italijanski zunanji minister grof Siorza je izjavil zastopniku „Messagera“ v Santi Margheriti v pogovoru med drugim: „Stoletne sanje so se nam sedaj vendar izpolnile in Italija je na vzhodu zaščiten po Alpah. Zadar je postal italijanski Bolesno dejstvo, da je ostala druga italijanska Dalmacija izven italijanske meje, je pa smatrali tudi za politično priliko. Čestitki moramo z našimi sosedi večno plemenitstvu in ne smemo pozabiti, da imamo v svojih mejah okoli milijona pripadnikov njihove narodnosti. Včeraj sta se Italija in Jugoslavija povzdignili nad osrta. Prepričani smo, da enkrat uničujoče udarili Avstro-Ogrsko. „Tempo“ pozdravlja nove meje, ki tudi vzhodne dele Italije uspešno zaključujejo. Te duri pa so tudi v drugem smislu simpatične, ker izključujejo obojestransko vsako vojaško obiranje. S tem prepričanjem hoče Giolitti vladati po vojnem stanju zapreti duri Janovega templja. Jugoslovani sveda v S. Margheriti niso bili v veseljem razpoloženju in Vesnić je izjavil nekemu žurnalistu: Dospeli smo sicer do sporazuma a Italija nam trga srce iz telesa.

Santa Margherita Ligure, 11. nov. „Agenzia Stefani“ poroča: Ministrski predsednik je izjavil časnika: Ko je Italija rešila tekoča vprašanja z Jugoslavijo, more odslej gojiti s to državo samo prijateljske odnose. Med obojema državama ni nikakih nasprotij v interesih, tudi stališča so v več ozirih identična. Trgovina Italije proti Donavi k Črnemu morju bo šla lahko skozi Jugoslavijo, ki bo kot ncljedelska država z industrijsko Italijo uspešno trgovala.

Regent je nezadovoljen.

Beograd, 12. novembra. (Izv.) V poučenih krogih se zatrjuje, da je prestolonaslednik izrazil svoje veliko nezadovoljstvo nad vsebino sporazuma z Italijo ter označil sporazum za nesprejemljiv. Regent je bil danes in včeraj opetovano v zunanjem ministrstvu.

Vesnić čestita italijanskemu kralju.

Santa Margherita Ligure, 11. nov. (Agenzia Stefani). Uradno se objavlja: V dopoldanski seji je izrazil ministrski predsednik dr. Vesnić v nekem govoru svoje veselje nad dejstvom, da pade rojstni dan italijanskega kralja na dan srečnega sporazuma med obema državama. Ministrski predsednik Giolitti je očvrnil z zagotovilo, da bodo naše besede ministrskega predsednika Vesnića mogočen odmev v srcih Italijanov, ki si ničesar bolj ne žele, kakor intimnega prijateljstva med Jugoslavijo in Italijo v skupnih interesih in v interesu splošnega miru.

Santa Margherita Ligure, 11. nov. „Agenzia Stefani“ poroča: Jugoslovanski delegat dr. Vesnić je poslal italijanskemu kralju depešo, v kateri mu čestita k rojstnemu dnevu in izraža najprisknejše želje za srečo in blaginjo kraljeve hiše, kakor tudi plemenitega italijanskega naroda.

Santa Margherita Ligure, 11. novembra. (Pos.) Ministrski predsednik Vesnić je dobil na svojo brzojavko italijanskemu kralju sledeči odgovor: Zahvaljujem se iskreno Vam in Vašim čestitim kolegom na čestitki. Tudi jaz v svojem imenu izražam svojo globoko vero da bodo čitali Italijani, Srbi, Hrvati in Slovenci v ozkem sporazumu v bodočnosti za srečo in napredek obeh narodov. — Vittorio Emanuele.

Včerajšnja in današnja pogajanja.

Santa Margherita Ligure, 12. novembra ob 10. uri. (Radio.) Današnji listi izjavljajo, da so nastale nove težkče v zadrskega vprašanju. Italijani zahtevajo, da se Zadru priključi okolška občina, kakor tudi otok Uljan, ki leži pred Zadrom. Naši delegati odstopajo Zadru teritorij, ki leži v današnji mestni užitinski meji. Plenarna seja obeh delegacij je bila sklicana danes za deveto uro. Od 8. do 9. ure sta konfirala z našimi delegati Volpi in Salato, nakar je imela naša delegacija sejo, ki še vedno traja. Po mojih informacijah je vendarle še upati, da se doseže sporazum.

Santa Margherita Ligure, 11. novembra ob 22. uri. (Radio.) Ker so Italijani zahtevali „v zameno“ za sušaško pristanišče Baroš otok Uljan pred Zadrom so popoldne nastale nove težkče. Trumbić je izjavil, da je ta zahteva absolutno nesprejemljiva in izgleda to je, da bodo pogajanja prekinjena. Santa Margherita Ligure, 12. novembra ob 12. (Pos. Radio.) Ves dopoldne je trajalo oosvetovanje naših delegatov, ki so stala pod neugodnim utisom zadnjih italijanskih zahtev. Ob 11. se je pričela plenarna seja. Pred odhodom na sejo je dr. Trumbić ukazal osebju delegacije, naj se pripravi na pot, ker je računati s prelomom.

Santa Margherita Ligure, 11. nov. ob 11.15. (Pos.) Današnja seja se je začela ob enajstih in je trajala do 13. ure. Seji je predsedoval Giolitti, ki je v svojem nagovoru označil, da je leta 1913 kot takratni ministrski predsednik prepričan nad Italije na Srboje. Tudi tekot debate se je večkrat oglasil k besedi. Razpravljalo se je v prvi vrsti vprašanje mej. Naši so dosegli, da ostane Sušak z luko Baroš nam. Zvečer se seja nadaljuje. Naši delegati odločno odklanjajo zahtevo Italijanov, ki hočejo za Zadar tudi zaledje.

Italija hoče sovražstvo!

Beograd, 11. novembra. V Beogradu je radi nepovoljnih vesti o pogajanjih radi rešitve jadranskega vprašanja zavlada veliko razburjenje. Odbor Jadranske obrane v Beogradu je danes objavil po beograjskih ulicah nastopni proglas.

Beograjčani! Črni glasovi prihajajo iz Italije iz kraja, kjer se zaključujejo pogajanja za rešitev jadranskega vprašanja. Tam se odigrava poslednji čin težke tragedije našega naroda. Tam se podpisuje najtemnejša stran naše zgodovine. Srbi, Hrvati in Slovenci! Italija je dokazala, da noče z našo močno državo živeti v miru. Milijon Jugoslovenov ostane pod težkim italijanskim jarmom in robstvom. Kakšno bo to suženjstvo, so pokazali dogodki zadnjih dveh let, ko je naš narod v okupiranem ozemlju doživljal najtežje drevje ponižanja. Jugoslovenci! Mi moramo od danes naprej pripravljaljati povračilo za Italijo! Najboljši vojak na svetu. Srb in Jugosloven, ne bo nikdar dopustil, da ostane milijon njegovih bratov dolgo pod italijanskim jarmom kot brezpraven suženj. Bratje in tovariši! Vsi brez razlike pridite v nedeljo, dne 14. novembra v veliko dvorano kazine, da protestiramo proti italijanskemu imperijalizmu!

Odbor jadranske obrane.

Prva posledica sporazuma.

Lugano, 12. novembra. (Reuter.) „Idea Nazionale“ poroča, da je dal D'Annunzio včeraj zasesti otok Krk in Rab ki pripadate Jugoslaviji. Ta vest do sedaj še ni potrjena.

Santa Margherita Ligure, 12. nov. (Pos.) Italijanski listi javljajo, da je italijanska policija med Rapallom in Santo Margherito aretirala nekega d'Annunzijevega kurirja, ki je nosil pisno naslovljeno na jugoslovansko delegacijo od d'Annunzija. Kaj je vsebina tega pisma se ne ve. Nacionalistična „Idea Nazionale“ piše, da se proti volji predstavnikov italijanskega Milla in d'Annunzija ne sme sklepati ničesar.

Odhod naše delegacije.

Santa Margherita Ligure, 12. novembra. (Pos.) Naša delegacija odputuje jutri v soboto ob devetih dopoldne iz Sante Margherite.

Jugoslovenska izvesteljska služba v francoskih rokah.

Beograd, 12. novembra. (Izvirno.) Sedanji presbiro preneha funkcionirati. Danes je bila objavljena uredba, po kateri pripade presbiro pod predsedništvo ministrskega sveta. Služil bo samo še za službena poročila. Informativno službo prevzame agencija Avala, last francoskega konzorcija!

Irška homerule.

London, 11. novembra. (Reuter.) Spodnja zbornica je sprejela bill, s katerim se daje Irski občina samouprava s 138 proti 52 glasovom. Predlog je bil sprejet pri tretjem čitanju.

Razna poročila.

Stockholm, 12. novembra. (Izv.) Švedska akademija znanosti je priznala včeraj Knutu Hamsunu Nobelovo darilo za literaturo za l. 1920. Literarna nagrada za leto 1919. je bila priznana švicarskemu pesniku Karlu Spittelerju. Nobelova nagrada za fiziko za leto 1920 je dobil ravnatelj mednarodne pisarne za narko morah in težah dr. Karl Guillaume. Nagrada za kemijo se letos ne razdeli.

Beograd, 12. novembra. (Izvirno.) Oblasti so se odzvale neprestanim zahtevam javnega mnenja ter se v Črni gori izvršile aretacije vseh oseb, ki so se v času okupacije kompromitirale s podpisom avstrijskega vojnega posojila. Število aretirancev je primeroma veliko.

Santa Margherita.

Vse države proglasile so svoj „dezintersmā“ — kar velja za veselite, to za druge ne velja.

Bajka nam v spomin prihaja: Sveti Juri je prišel strašnega pobit je zmaja in Marjetico odel!

Pride enkrat dan plačila, pride i za vas poraz, lakrat bo pravica — sila gesto in program za nas.

„Prokleta Jugoslavija!“

Naši ljudje na Primorskem in Koroškem vidijo v Jugoslaviji svoj največji ideal. Vse njihovo hrepenenje je samo za dosegom cilja, za združenje z Jugoslavijo. A kako čuden vtis napravi na človeka, ko na Kranjskem zmiraj in povsod čuje samo zabavljanje. Vsega je kriva ta „prokleta Jugoslavija“. Še, če vreme ni tako, kakršno si slučajno kdo želi, je kriva Jugoslavija. Ako se komu kaka dobro premissljena lumparija ne obnese, je zopet kriva Jugoslavija. Naj mi bo dovoljeno navesti tu samo par slučaje.

V neki gostilni v Lescah sem moral poslušati pogovor, iz katerega se zrcali vsa narodna zavest „boljših slojev“ na deželi. Pogovor je nanesel na koroški plebiscit. Gospa hišna gospodinja, ki je v svojih govoricah vedno velikopotezna, je izrazila svoje merodajno mnenje sledeče: „O, saj so „žihar“ veseli Korošci, da so prišli k Avstriji, saj tukaj tako nič ni“. Tako se je pogovor nadaljeval. Neki gostilničar v Radovljici je dobil plačilni nalog za davek, kar ga je tako razkačilo, da vsakemu gosiu razlaga, da „v drekoslaviji ni za živet“. Ako ljudje, ki so delali kupčije nočejo plačevati davkov, pa naj se obdači invalide, vdove in sirote ter primorske begunce, ki po mnenju verzičnikov itak nimajo več zgubiti ničesar.

Dve leti je od tega, kar smo z entuzijazmom obhajali praznik osvobodjenja. Danes vidimo, da je pri mnogih bilo to le veselje egoizma, ker se je mislilo, da bo Jugoslavija deveta dežela, kjer bo teklo mleko in med, da bo deželo, ki bo dajala samo pravice in ne bo nakladala nobenih dolžnosti. Toda ta prokleta Jugoslavija hoče davke, hoče vojske, zakaj vse to? Naj bi delala papirnat denar, kot ga dela Avstrija in s tem plačevala svoje obveznosti. Kaj je treba vojakov, naj nas zasedejo Italijani, kar bi bilo itak najboljšje, kakor se je izrazil neki višji politični funkcionar. Samo razderimo to proketo Jugoslavijo, kaj bo potem, nam nič mar, saj nismo ljudje, ki imamo pamet, ampak masa smo po staroavstrijsko-klerikalnem vzorcu.

Nemška Avstrija je bankrotna država, njen denar je vreden najmanj, ona stoji pred oddajo premoženja, plača uradniško razmeroma jako slabo in nima več, kot petindvajset različnih davkov, a tam ne boste nikoli koga slišali, ki bi rekel „prokleta Avstrija“, ampak ljudje pravijo, bo že kako in se tolažijo s tem, da je nizkega stanja njihovega denarja kriva edino svetovna politika, kar pa se bo s časom vse izravnalo.

Pred kratkim mi je pripovedoval obrtnik iz Münchena, da so tam tako ogromni davki, da jih čuti prav vsak. Na vsako plačo n. pr. je naloženega 10 odstotkov davka, ki jamči zanj delodajalec z vsem svojim premoženjem, tako, da uslužbencu že pri izplačilu plače teh 10 odstotkov odtrga. A nemški narod v rajhu se popolnoma zaveda svoje dolžnosti, on ve, da je premagan in da ima vsled tega težke obveznosti, ki se jih je treba na vsak način čimprej iznebiti. Delavci čelajo 8 ur zase, eno uro za državo, eno pa za invalide, a nihče ne pravi „prokleta Nemčija“, ampak vse stremi za tem, da domovino v najrajši m času osvobodi in jo prične okre s strojno tehnika, ki je prej stremila za zboljšanjem produkcije, se je prokrenila na drugo stran in vse študije grečo za tem, kako čim prej in tem ceneje producirati, da bi bil material, ki ga je oddal kot odškodnino antantji, kolikor močje ceno in hitro pripadalen.

Jugoslavija je bogata in rodovitna, vsi bi bili v njej lahko srečni. Česa nam torej manjka? Zavednost, zavednost in še enkrat zavednost! Sedaj stojimo pred volitvami v konstituanto, ki ima nalogo urediti državo v notranjosti, katera ureditev ima vedno vpliv na zunanjo politiko. Namesto zabavljanja raje trezno premislimo, kakšne ljudi bomo poslali v Beograd. Kdor se pa tega otrese z leno frazo „meni je vse eno“, ta se je že tudi odrekel kritiki; zakaj, če ti je enkrat vse eno, naj ti bo pa še drugič, če si nisi znal izbirati sam ljudi, ki te naj zastopajo, ampak si pustil, da so ti jih izbirali drugi, potem si prevzel odgovornost sam, zabavljaj sam nase, ne pa na druge. Ako pustiš, da pridejo v Beograd ljudje, ki bodo rušili, namesto gradili, potem nisi vreden, da ti je kedaj napočil dan svobode.

Volilna borba

v Pristaje Demokratske stranke v Spodnji Šiški opozarjamo, da se vrši zaupni sestanek v soboto, dne 13. t. m. zvečer ob pol 20. uri v gostilniških prostorih g. Seidla. Na razgovoru so važne volilne zadeve. Prosi se polnoštevilne udeležbe.

V volilni shod JDS v Vojniku se je vršil v četrtek zvečer ob 11. uri. Zbralo se je nad 50 tržanov, ki so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem stranknih kandidatov Reberka in Mravljaha. V Shodi JDS. V nedeljo dne 14. t. m. se vrše shod demokratske stranke v Ptuj, Ormožu, Središču, Vuzenici, Marpetgu, Gornjem Gradcu, Mozirju, Kozjem, na Sedlarjevem in v Podsedri. V Ptuj in Ormožu govori minister Kukevec.

V Demokratske liste na Hrvaškem. Včeraj so bile izročene kandidatske liste za mesto Zagreb in zagrebški volilni okraj. Prva je bila izročena kandidatska lista demokratske stranke. Nosilec demokratske liste za mesto Zagreb je podban Rojc. Drugi kandidati so: Ivan Ancel, ravnatelj okrožne blagajne, Simon Dogmanovič, Ivan Deble in dr. Fran Bubanovič. V zagrebškem volilnem okrožju je nosilec demokratske liste Nikola Dragica, kmet v Prekrižju. Ostali kandidati so: Milan Pribičević, Ivan Demirovič, Ioso Oreštanin, dr. Gliša Tadić, Mile Jelić, Pavle Dragić, Nikola Lelić, Novec Vuglek, Petar Smičiklas, Vaso Maričić, Miho Sogut in Rudolf Vilko. Prvi kvalificirani kandidat za zagrebški okraj je dr. Srgjan Budisavljevič, drugi dr. Ivan Blažeković, tretji dr. Ivan Tuškan in četrti dr. Josip Nemec. V Ogulinu, Gspiču in Bjelovaru so kandidatsko listo predali prvi demokrati. Istotako tudi v Osijeku.

Iz Beograda poročajo, da je glavni v Kandidatura Luje Vojnovića. odbor demokratske stranke ponudil kandidaturu za konstituanto našem odličnemu zgodovinarju Luji Vojnoviću, ki je kandidaturu sprejel ter bo bržkone nosilec demokratske liste v Bački.

Politične beležke.

+ Za srbskega patrijarha je bil izvoljen danes 12. t. m. na svečan način beograjski metropolit Dimitrije.

+ Čokorilo — bivši avstrijski konfident. Sarajevska Srpska Riječ prinaša fascinantno pismo dvor. svet. v bosanski vladi barona Kolasa, ki ga je ta leta 1914 pisal sarajevskemu episkopu Setici. V tem pismu Kolas javlja, da je bosarska vlada povečala honorar sedanjemu voditelju velikosrbske propagande Čokorilu za članke, ki jih je pisal v službenem „Sarajevskem listu“. Kolas pravi: „Namen njegove prevrženosti poglavar je Potioreka je, da pomaga človeku, ki se je vrnil na pravo pot! To pismo je redakcija „Srpske Riječi“ dobila iz predsedstva bosanske pokrajinske vlade, ki je ta dokument našla pri lišni preiskavi v stanovanju vladike Setice, ki je znan avstrijski agent in bože stopiti v katoliški kloster. Priobčitev tega dokumenta je akt maščevanja radikalcev, ker je Čokorilo razbil volilni kompromis med radikali in velesrbsko „narodno organizacijo“.

+ Proticerkveni pokret na Češkem. Praški listi poročajo, da zavzema proticerkveni pokret na Češkem vse večji obseg. Najboljši dokaz temu je, da je letos vstopilo v praško teologijo 14 kandidatov in to 10 Nemcev in 4 Čehi.

Na praški univerzi, kjer je letos vpisanih okoli 6000 študentov, je vpisanih le 29 teologov. — Občinska zastava v Bečevoju in Kralupu sta izdala proglas, ki v njem pozivata prebivalstvo, da naj izstopi iz katoliške cerkve. Proglas začenjata z Masarykovo izjavo: Z Dunajem smo obračunali, sedaj pride na vrsto Rim.

+ Madžari podpirajo hrvatske klerikalce. V Subotici izhaja neki madžarski dnevnik, ki mu je dodeljena, da dobiva subvencijo od Horthyjeve vlade. Ta list pa v volilni borbi agitira prav pridno za hrvatske klerikalce, ker ti zahtevajo avtonomijo za Vojvodino.

+ Fašisti proti italijanskemu časopisu. Zadržki fašisti ne puste v mestu italijanskih zmernejših časopisov kakor so Secolo, Messagero in Corriere, prepovedali so vse socialistične časopise, tako da se Zadržani hranijo samo z nacionalističnimi gonjani. Ko je to del prišel milanski Corriere, so fašisti na parnikih zaplenili celo zalogo in jo izpne zaigali na trgu v Zadru.

+ Italijanska svoboda. Splitska Nova Doba je hotela v Rapallo poslati svojega dopisnika dr. Machiedo iz Zadra. Ali italijanske okupatorske oblasti tega niso dovolile in niso hotele dati Machiedi potnega lista.

+ Francoski narodni praznik. Iz Pariza javljajo z dne 11. novembra: Današnji dan se je slovesno praznoval kot 50-letnica proglasitve francoske republike ter obletnice premirja. Središčne svečanosti je tvorila poklonitev mano Gambette in zmajna oslanom nepoznanega vojaka. V Pantheonu je imel predsednik Millerand slavnostni govor, v katerem se je spominjal bitke ob Marci in pomena francoskega ljudstva.

+ Oficijska strahovlada na Madžarskem. Z ozirom na umor policistov je izjavil v noredni skupščini ministrski predsednik Teleky, da se zločinci, ki jih izvajajo uniformirane osebe, krivi, da so ti izgrede dosegli tako stopnjo, da se je v resnici bati revolucionarni dejanj. Vlade bi bila zato prisiljena, da ukrene vse potrebno proti temu. Policija je v štirih hotelih aretirala 32 oseb, proti katerim je navedla preiskavo. Policija priredi po večjih mestih razjeto. Omejeno bo zelo zborovalno pravo Društva, ustanovljena po mesecu oktobru 1-18. morajo predložiti svoja pravila ministrstvu notranjih zadev v svrhu revizije. „Društvo vzbujajoče se Madžarske“ bo razpuščeno. Tudi predlaga vlada da preglasne prekega soda za gotove izgrede.

Prosveča.

— Marionetno gledališče v Ljubljani bo začelo kmalu s predstavi. Največje oviro dela kurjava, ker porabi dvorana Mestnega doma precej praga, predno je topla. Upamo, da se bo to vprašanje kmalu tako uredno rešilo, da se bodo predstave zopet začele. Pripravljajo se nove igre. Mojster Klemenčič se je zopet posvetil svojemu delu in je pomnožil gledališče z novimi lutkami za „Fausta“. Ljubljansko marionetno gledališče je umetniško delo, ki ima malo enakih v Evropi. Zato je zalet, da vsi podpiramo njegov razvoj.

— Na Češkem imajo doslej nad 1000 marionetnih gledališč. Goe jih tudi med invalidi in vojaki. Tvrčka „Petrus“ (Praga, Spalena ulica 4) je začela izdelovati lutke, kulise in odre. Celo gledališče s scenarijo in 25 lutkami stane 1200 češkoslovaških kron. Kdor bi se za to zanimal po naših manjših mestih, naj se obrne na to firmo, ki pošlje prospekt brezplačno.

— Klavirski koncert Antona Trosta. Ob priliki koncerta klavirnega virtuoz Antona Trosta, ki se vrši dne 14. t. m. v Unionu, nekaj podatkov iz življenja umetnikovega. Leta 1908 je dovršil v Ljubljani gimnazijo in šolo „Glasbene Matic“, kjer je prihodnje leto nadomestoval prof. Prohazko, ki je bil takrat poklican na konzervatorij v Prahu. Leta 1912, ko je dovršil z odličnim uspehom in državno diplomu dunajsko akademijo, se je vrnil Trost v Ljubljano in poučeval dve leti na šoli Glasbene Matic. Leta 1914 je naš virtuoz napravil z violinskim mojstrom Zlatkom Balokovičem skupno turnejo v Egipt, kjer sta žela obilo uspehov. Po izbruhu svetovne vojne se je preselil mojster Trost na Dunaj, kjer si je pridobil z več koncerti trdna tla in bil kot pianist resno upoštevan. — Predprodaja vstopnic pri anončni ekpediciji AL. Matelič, Kongresni trg 3/L. Tel. 174.

— Iz gledališke pisarne. Vsled bolelosti g. Drvota se premijera Daliborja preloži na torek dne 16. t. m. Za soboto dne 13. t. m. kupljene vstopnice veljajo v torek dne 16. t. m. Vsled tega se izpremeni repertoar Opera: dne 13. novembra, sobota: Hoffmannove pripovedke, red E; nedelja dne 14. novembra: dramska predstava Sen kresne noči, izven. — Drama: sobota dne 13. novembra: Figaro se ženi, red D; nedelja dne 14. novembra: zaprto.

— Gledališka sezona v Celju se odpre dne 18. t. m. s Cankarjevo komedijo „Za narodov blagor“.

— Mestno gledališče v Celju. Celjsko dramskično društvo je angažiralo kot režiserja Celjanom dobro znanega g. Bratino, ki je bil doslej režiser mariborskega gledališča. Svoje tukajšnje mesto nastopi že te dni.

— Ruski kipar Ranšev, ki živi kot begunec iz Rusije v Sarajevu, je izdelal znamenito umetniško delo, ki predstav-

lja oni zgodovinski moment iz časa srbskega umika čez Albanijo, ko je sedel stari in bolni kralj Peter na topovski tafeti ki so jo vlekli štirje volji. Delo je razstavljeno v Beogradu in ga bržkone kupi ministrstvo prosvete, da ga razmnoži. Delo je po beogradskih kritikah izvanredna umotvor.

Domače vesti.

Ljubljana, 12. novembra.

* Še en odgovor — Novi Pravdi. — Ožji svetov „Udruženja jugoslovanskega učiteljstva“ poverjenstvo Ljubljana objavlja izjavo, ki je zopet dokaz, kako nizkih sredstev se poslužujejo narodni socialisti. V izjavi se pravi: „Na podlagi došlih poročil ugotavlja svet, da bi bila narredba o novih drzinskih dokladah predložena ministrskemu svetu brez upoštevanja učiteljstva, ako ne bi z vso vmeno posredovalo načelnstvo Udruženja Jugoslovanskega učiteljstva v Beogradu, in bi bilo učiteljstvo izven Srbije prezrto in izpuščeno iz naredbe še pri zadnjih razpravah, ako se ne bi z vso odločnostjo zavzeli za pokrajinsko učiteljstvo naši odločni zagovorniki in nam naklonjeni ministri in poslanci. Po ugotovitvi teh dejstev izreka ožji svet vse priznanje vodstvu Udruženja Jugoslovanskega učiteljstva v Beogradu: izreka svoje priznanje ministru prosvete Svetozarju Pribičeviću, ki je zastavljal svoj uradni in osebn vpliv za interese svojega podrejenega učiteljstva, ter izreka svoje priznanje ministru dr. Vekoslavu Kukevcu, kot odločnemu zagovorniku pokrajinskega učiteljstva na seji ministrskega sveta in ministru na razpoložanju dr. Albertu Kramerju za njegovo odločno in vztrajno posredovanje. Torej gospodje iz „Nove Prave“! Ali nimate toliko časti, da javno priznate Zasluge za rešitev uradniškega vprašanja gredo JDS?.

* Prevaljski okraj pod Italijo? Prevalje so na Koroškem. Z začudenjem smo čitali v nekem dnevniku, da hočejo Italijani prepustiti Logatec Jugoslaviji, postojnski in prevaljski okraj pa obdržati za sebe. Tudi je težko razumeti, kako naj se naša delegacija pogaja za prevaljski okraj v Mežiški dolini na Koroškem. Pri prevajanju „izvirnih“ poročil iz italijanskih listov je pač treba biti previdnejši. Italijani bi res radi imeli „Prevallo“, ki se je nekdanj po nemško imenoval Præwald, po slovensko pa še zmeraj Razdrto. Hudo je, če se takšna neljuba pomota pripeti listu, ki se zelo raz zaletava v druge liste, ki je „Slovenskemu narodu“ očital „župana of Cork“, in ki se tudi v „Jutro“ rad zaletava brez potrebe. Mi nismo tako strogi in se zato nad neljubo pogrsko ne bomo škandalizirali, ker nam je zato, da slovenska žurnalistika sama izčisti neslasti tudi takrat kadar jih dikтира avstrijska in češna strast.

* Novinarski atašaji. Osiješka novinarska organizacija predloži naši vladi, da naj ista pri vseh važnejših poslanstvih v inozemstvu kreira mesta novinarskih atašajev, ki bi informirali našo javnost točno o zunanjih politiki in mogli dajati inozemskemu časopisju in javnosti točna in verodostojna poročila o razmerah pri nas. Na ta mesta bi mogli priti le novinarji-strokovnjaki.

* Policijsko ravnanje nam piše: Pri večeršnjih demonstracijah so demonstranti psovali stražo s psovskimi, kakor: avstrijski hlapci, fašisti, karabinjerji itd. To je razžaljenje najhujše vrste in se vsak stražnik samoočepi umevno čuti razžaljenega v svoji narodni časti. Ako bi se ponovila pri eventualnih demonstracijah še taka izzivanja in razžaljenja, bo straža najstrožje postopala — K temu pripominjamo, da je prvi povod za žaljivke dal tisti pevelnik straže, ki je komandiral: halb links, halb rechts. Gotovo pa je, da naša policija ne zasluži razžaljenj, s katerimi je bila obkladana.

* Na naslov poštnega ravnateljstva v Ljubljani. Ujladno vprašamo: 1. Je li poštenu ravnateljstvu znano, da nadomešča sedanjega poštjarja v Straži za večkratne njegove odsotnosti v uradu neki odslovljeni računovodja, sedaj gostilničar v Straži? 2. Če ne, ali je ravnateljstvo pripravljeno, da ta zaupanje ljudstva do poštne uprave nevzbujajoči in nepospešujoči nedostatek takoj odpravi?

* Žalna manifestacija akademske mladine v Ljubljani. Kapitulacija

Jugoslovanske delegacije v St. Margheriti je dala akademski mladini vseh fakultet ljubljanske univerze povod, da je danes ob 3. uri popoldne priredila žalno manifestacijo izpred univerze po vseh glavnih ulicah mesta. Številno se je zbrala pred univerzo ter po kratkem nagovoru akademika Rapeta odkorakala v četverstopu pred vladno palačo. Demonstracija je bila tiha in mirna. K predsedništvu deželne vlade je odšla deputacija akademikov, katero je sprejel predsedstveni tajnik. Od tu je odšel sprevod po mestu proti magistratu, povsod zahtevajoč, naj se v znak žalosti izobesijo žalne zastave. Do incidentov ni prišlo.

* Škandalozne razmere pri odpravljanju avstrijskih vlakov v Mariboru. Postajajo vsled slabega vremena še nezmožnejše. Nad polovico občinstva mora čakati zunaj pred kolodvorom s prtljago, določeno za odprave carine, in sicer na ozkem prostoru, kjer opravlja carinsko in policijsko osobje svojo namerno službo. Na prostoru vlada taka guča, da pride marsikomu slabo. Zelenička uprava je sicer že pred tremi meseci sklenila, da pripravi druge prostore, kar pa se še do sedaj ni zgodilo.

* Na Pragerskem je bila pred prebratom šulvereinska dvorazrednica. Po prevratu je še vegetirala encrazrednica, ki je bila avgusta lanskega leta spremenjena zopet v dvorazrednico. Dejanjsko pa obstoja še vedno enorazrednica, ker višji šolski svet ne imenuje voditelja. Ravno v teh ponemčenjnih krajih bi bilo bolj skrbeti za našo šolstvo.

* Originalni upravitelj kupališta. Zagrebški „Jutarnji list“ piše: Kod nas v Jugoslaviji je običaj, da se za vsako mesto traja čovjek, koji po svojim študijama i spremi zato imade najmanje izgleda, da će na dobivenom mestu potpuno zadovoljiti. Tako postane svecenik ministrom željeznica, zubar ministrom pošte, odvjetnik ministar šuma itd. Najzgodnjije bilo je v čuvenim kupkama Rogatačke Slatine, — tu su imenovali ravnateljem kupališta bivšeg ravnatelja kaznionice. I ovaj je poštovan gospodin ostupao sa kupališnim gostima kako pripovijedaju bivši gosti Rogatačke Slatine kao što je to u prošlosti navikao postupati sa svojim kaznjenicima. Tako ti se u naš dižu kupališta i promet stranaca, dižete moja.

* Koroškim beguncem. Podpisano društvo vabi koroške begunce, da se zglaste čimprej od 17—18 ure dnevno izvršimo nedeljo v pisarni Kolodvorska ulica 3 (gostilna Mikuz). Savez Jugoslovenskih dobrovoljaca za Slovenijo v Ljubljani.

* Protestni shod proti kapitulaciji naših delegatov pred Italijo se vrši na inicijativo akademske omladine v nedeljo dopoldne. Sodelovale bodo vse stranke.

* Jugoslovanski poraz v Santi Margheriti se je izvršil v jugoslovanski hiši. Vila Spinola, v kateri se vrši jadranska konferenca, je namreč last znanega hrvatskega lastnika parobrodov Mihanoviča iz Buenos Airesa.

* Ministrski predsednik Vesnić se vrača tekom jutrišnjega dne preko Ljubljane v Beograd kamor dospe v nedeljo.

* Imenovanja v sodni službi. Avskultanti Feliks Verbič, Adolf Hudnik, dr. Josip Pretnar in dr. Josip Lavrič so imenovani za sodnike brez stalnega službenega mesta za okrožje višjega deželnega sodišča v Ljubljani.

* „Gospodstviški Zvon“. Prihodnja odborova seja „Gospodstviškega Zvona“ se vrši v ponedeljek dne 15. novembra ob 18. uri zvečer v pisarni g. dr. Jos. Oblaka.

* Trgovsko-obrtniška zbornica naznanja, da se bodo vršili zborniški dnevi v Mariboru vsako sredo, in sicer v Jurčičevi ulici 8/II. Ako je isti dan praznik se dan določi pravčasno. Uradne ure bodo od 9. do 12 ure.

* Tvorica v Palazu zgorla. V četrtek zvečer je zgorela v Ročjem pri Mariboru tvorica za špirit in lvas, ki je

Ne rabite inozemskega in importiranega mila, ker je to dražje. Kakovost doseza kvaliteto najboljših inozemskih izdelkov.

Zlatorog mila

Prva mariborska tovarna mila, prej C. BROS, MARIBOR.

Glavno zastopstvo za Kranjsko:
R. Bunc in drug
Ljubljana, Gosposvetska cesta 7.

Zaloga čevljarstvih ur in delov, zlatne in srebrne, vsa popravila izvršim skrbno, št. ro zlatu in srebru kupujem. F. Korošec, urar, Ljubljana, Sv. Florjana ul. 31
227 22-3

Prvovrstni atelje za črke in karstno FILIP PRISTOU, hotel Ma 10, se priporoča.
22 10-7

Morsko travo „Alger“ za modro e, nudi v večjih in manjših množicah po najnižji ceni A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21.
455 2-2

Vsi letniki „Ljubljanskega Zvonca“ 1881 do 1919, skupaj nasproda, št. letnikov je vezanih, 9 etnikov brošur in h. Ponudbe s navedbo cene za vse sku naj na upravištvu „Jutra“ pod „Ljub. J. Zvonca“. 447 2-2

„Kaj se ne spodobi“ je žepna knjižica, ki opisuje vse slabe navade, ki so razširjene med ljudstvom in je obenem izvrstna svetovalka, kako se mora človek obnašati v vsaki oostojni družbi. Prikladna je za vsak stan in za vsako priitko. Dobi se za ceno 10 kron v vsaki knjižarni. Izala in založil anonimni zavod „Vedež“, Maribor, Gregorčičeva ulica 6.
453

Orodje
priporoča 83 14-9
Odon Koutny
Ljubljana, Kolodvorska ulica 37.

Klobuke in slamnike
vseh vrst od preprostih do najfinjših ima vedno v zalogi tovarna klobukov in slamnikov
152 13-9

Franc Cerar v Stobu
dosta in avstrijska v sija domzale pri Ljubljani. Prevzema tudi vsa tozadevna dela ter popravila in preo likuje po najnovejši modli. V Ljubljani prevzema vsi naročila in moderniziranje tverka Kovačević & Tršan v Prešernovi ulici št. 5, kjer so tudi vsi vzorci vedno na razpolago.

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega haložana

na se blagoviti poslužiti tverke:
Prva haloška trgovina z vinom Ante Korenjak in drug pri Sveti Barbari v Haložah.
289 36 15

Iv. Jax in sin
Dunajska c. 15., Ljubljana.

Sivalni stroj
in stroji za pleten. e. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarno v Linču. Ustanovljena leta 1867. Vsezanje ponudbe brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“
Geniki zastonj in franko.
Kolesa iz prvih tovarn:
Dürkopp, Styria, Waffelnrad.
219 Začasno znižane cena. 10-3

Arhitekt in stavbenik
Viljem Treo

stavbeno podjetje 12-11
Ljubljana, Gosposvetska c. 10.

Obl. konces. informaci. zavod
„Drago Beseljak“
Ljubljana, Canka jovo nabrežje 5.
Dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno, cene zmerno.
10 11

ERJAVEC & TURK
trgovina z železnino
„pri Zlati lopati“
(prej Hamerschmidt)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7
147 nasproti križevniške cerkve. 26-9

Usnjarska tovarna Carl Pollak v Ljubljani izdeluje zopet priznana najboljša usnjata **gonilna jermena** za vsakovrstne stroje in pogona, kože za prevleko mobilij specialnega stroja in najokusnejših vzorcev.
273 4-4

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano hišo, pohištvo in lakiranje raznih „koles“ v peči, naj se obrne na tverdko **Tone Malgaj**, stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana, Kolodvorska ulica 6.
115 14-6

COSULICH-LINE Trst-Amerika
New York-Buenos Ayres-Rio di Janeiro Santos-Montevideo. 14 17-11
Brezplačna pojasnila in prodaja voznihi listov za potnike iz Slovenije edinole pri **SIMON KMETEC, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 26.**

Strojne tovarne in livarne
d. d.
Ljubljana. 40 26-6
Stroji za obdelovanje lesa, vodne turbine žage, hidravlični regulatorji, stiskalnice za klobuke, transmisije, kovinski izdelki, armature, sesalke, ognegasne brizgalne, zvonovi, elektrotehnične potrebačine, elektromotorji.

Parafin, ameriški in tverka K. A. Kregar, Ljubljana. 6-1

Proda se na Viru (okoli 120 kg.) dobro ohranjeni **osel** in **kamnati valjec** v premeru 57 cm in širni 1 meter, za planiranje tlaka, oziroma cesta. Ponudbo je nasloviti na poštni predal 163, Ljubljana.
14 7-3

Kontoristinjo
možno popolnoma sloverskega in nemškega jezika in slovenske in nemške stenografije
iščejo
Strojne tovarne in livarne, d. d. v Ljubljani. 473

Stara renomirana trgovina
s pripadajočimi posrtekanimi prostori in zgradbami (kleti, magacini itd.) v velukom industrijskem kraju ob južni železnici se da pod ugodnimi pogoji
v najem.

Rosni reflektanti naj se obrnejo pod šifro „Trgovina I. K.“ na upravištvu „Jutra“. 2-1

Zastopstvo prvih konfekcijskih tovarn iz Prostejova (Češkoslovaška)
Glavna zaloga za kraljestvo SHS
Fran Derenda, Ljubljana
nudi po primerno znižanih cenah bogato zalogo vsakovrstne konfekcije za gospode, fante in dečke ter za vsakovrstne delavske sloje.
125 9
Trpežno blago. Samo na debelo.

Jadranska montanska družba
Brzjaviti: „Montana“. d. z o. z. Telefon št. 9.
Ljubljana, Zvonarska ulica 5 (J)
Prodaja in kupuje vse vrste kovin, rudata in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, železniško in kemijsko stroko.
12 26-11
na debelo: Import. Eksport.

„PANONIA“ v Ptuj
izdeluje po konkurenčnih cenah z modernimi amerikaanskimi stroji vseh vrst vijake, cele strojev in aparatov, vrši popravila teh ter dobavi iz inozemstva industrijalne izdelke.
347 -4

Za Miklavža
kupujte 456 1
za otroke:
Bob in Tedi, mladinska povest s slikami, broš. 24 K, vez. 30 K, po pošti 3 K več.
za odrasle:
Anatole France: Pirgvinaki otok, broš. 42 K, po pošti K 2 40 več.
Shakespeare-Zapavčič: Sen kresne noči, broš. 22 K, vez. 28 K, po pošti 2 K več.
Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev, I. in II. del, skupaj 57 K, po pošti K 2 20 več.
Naročila na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Sodna ul. 6.
Knjige so najcenejše darilo.

Pivovarna „UNION“ Ljubljana-Spodnja Šiška
Telefon št. 311. Brzjavni naslov: Pivovarna, Ljubljana.
priporoča svoje izborno pivo v sočih in steklenikah. Dobe se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska piča zelo priporo. ljiva. 43 63-12

: Jadranska banka :
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.
Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Zrst, Wien. 9 52-11
Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.